

TURUN YLIOPISTO

Hoitotieteen laitos, Lääketieteellinen tiedekunta

ANTILA, SATU : Laitoksissa asuvien iäkkäiden yksilöllinen suun hoito –
suuhygienistin näkökulma

Pro gradu – tutkielma, 69 sivua, 5 Liitesivua

Hoitotiede

Toukokuu 2017

Tutkimuksen tarkoitus oli kuvata, mitä on laitoksissa asuvien iäkkäiden yksilöllinen suun hoito, miten yksilöllinen suun hoito toteutuu ja mikä on suuhygienistin rooli iäkkäiden yksilöllisessä suun hoidossa. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota voidaan käyttää laitoksissa asuvien iäkkäiden suun terveydentilan parantamiseksi.

Tutkimus on laadullinen kuvaileva tutkimus. Aineisto kerättiin teemahaastatteluilla suuhygienisteiltä (n=19), jotka työskentelevät laitoksissa asuvien iäkkäiden suun terveyden edistämistyössä. Tutkittavat työskentelivät kuudessa Etelä-Suomen kaupungissa ja haastattelut tehtiin heidän työpaikoillaan. Teemahaastattelu sisälsi kolme tutkimustehtävien mukaista teema-alueita: Mitä on iäkkään laitoksessa asuvan yksilöllinen suun hoito? Miten iäkkäiden laitoksessa asuvien yksilöllinen suun hoito toteutuu? ja Mikä on suuhygienistin rooli suun hoidossa? Tutkimusaineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällön analyysillä.

Laitoksissa asuvien iäkkäiden yksilölliseen suun hoitoon voidaan katsoa kuuluvaksi hyvä päivittäinen suun hoito iäkkäiden toiveiden mukaisesti ja hammashoidon saaminen tarvittaessa. Päivittäiseen suun hoitoon kuuluvat oikeanlaiset suun kotihoidon välineet ja aineet, iäkkään avustaminen suun hoidossa tai suun hoitaminen iäkkään puolesta. Yksilöllinen päivittäinen suun hoito toteutui vaihtelevasti. Parhaiten päivittäinen yksilöllinen suun hoito toteutui pienissä laitoksissa, kun laitosten esimiehet ja hoitohenkilökunta asennoituivat positiivisesti suun hoitoa kohtaan ja silloin, kun hoitohenkilökunta ei vaihtunut usein. Hampaattomien iäkkäiden suut hoidettiin paremmin kuin hampaallisten. Esteitä päivittäisen suun hoidon toteutumiseen olivat, hoitohenkilökunnan/esimiesten negatiiviset asenteet suun hoitoa kohtaan, hoitohenkilökunnan tiedon ja taidon puute suun terveyden hoidossa, iäkkäiden vaikeahoitoisuus ja hoitohenkilökunnan vähyys. Suuhygienistin rooli oli merkittävä iäkkään laitoksessa asuvan yksilöllisessä suun hoidossa. Suuhygienistit kuvasivat viisi erilaista roolia.

Asiasanat: laitoksissa asuvat iäkkäät, suun terveys, yksilöllinen hoito, suun hoito, hammashoito

UNIVERSITY OF TURKU

Department of Nursing Science

ANTILA, SATU : A dental hygienist's role in individualised oral care
for old people in nursing homes

Master's Thesis, 69 Pages, 5 appendices

Nursing Science

May 2017

The purpose of the study was to describe individualised oral care for old people living in nursing homes, the implementation of the oral care and the role of a dental hygienist in this care. Individualised oral care comprises daily mouth care and dental care carried out by dental health care professionals. The aim was to provide information that could be utilised in developing individual oral care in old people in nursing homes as well as improving their oral health.

This study used a qualitative descriptive design. The data were collected using by theme interviews in a sample of dental hygienists (n=19) promoting oral health for old people living in nursing homes. The subjects worked in six towns in southern Finland and the interviews were done at their workplace. The theme interview included three themes in line with the research task: What is individualised oral care for old people living in nursing homes; How it is implemented; and What is the role of a dental hygienist in this care. The research data were analysed by using the method of inductive content analysis.

Individualised oral care for old people living in nursing homes contains proper daily oral care as well as the availability and implementation of dental care. Daily individualised oral care includes proper home-care dental supplies and aiding old people in oral care or doing the oral care for them. Daily individualised oral care is best realised in small nursing homes, homes where the head nurse regards oral care important, homes where the nursing staff does not change too often, homes where the nursing staff has a positive attitude towards oral care and old people with no teeth were cared for better than old people with teeth. Obstacles for daily oral care comprise nursing staff's negative attitude towards oral care, old people difficult to treat, nursing staff's lacking knowledge of what is in the mouth of each old person and how to care for it as well as insufficient levels of nursing staff. A dental hygienist has a significant role in the individual oral care of old people living in nursing homes. Dental hygienists' act as specialists/instructors, contact persons, developers, maintainers of oral health and advisers/counsellors.

Key words: old people living in nursing homes, oral health, individual care, oral care, dental care